



PLANTEN VERMEERDEREN

Vegetatief vermeerderen via stek of scheuren (ongeslachtelijke vermeerdering)
Generatief vermeerderen via zaad (geslachtelijke vermeerdering)

Basis plantenkennis, zien hoe de natuur het doet.

Zaaien (1 jr, 2 jr, vaste plant, bomen)
Stekken, afleggen = vegetatief (heesters)
Scheuren = vegetatief (vaste planten, siergras)

Handig om de vegetatieve (groene groei) delen en de generatieve (bloei- en zaad) delen van een plant te herkennen. Stekken maak je van groene groei-delen zonder bloem.

SUCCESSIE: natuurlijke opeenvolging van planten, gaat van kale grond tot bos.
Eerst verschijnen 1jarigen, 2 jarigen, vaste planten = kruidachtigen.
Dan komen de (half)heesters en bomen = houtige gewassen.

1 Jarigen: kruidachtige planten die in 1 jaar groeien, bloeien en zaad maken.
Zaaien in losgewoelde grond in de zon, bijv. vlinder/bijenmengsel.
Bijv. Klapproos, korenbloem, goudbloem, borage, Ol-kers, zonnebloem, cosmea, zinnia, phacelia (groenbemester), afrikaantjes, petunia, surfinia, leeuwenbekjes

2 Jarigen: kruidachtige planten die in 2 jaar groeien, bloeien en zaad maken.
Zaaien in losgewoelde grond in zon / halfschaduw, bijv. Digitalis, viooltje, Judaspenning, damastbloem, akelei vergeetmenietje, schaduwpapaver, stokroos, prikneus, kaasjeskruid, kaardebol, verbascum.

Vaste planten: kruidachtige planten die groeien, bloeien, bovengronds afsterven en overwinteren in de wortels, en weer op ± dezelfde plek groeien en bloeien.
Zaaien: Origanum vulgare, Verbena bonariensis, Lytrum salicaria, Alchemilla mollis, Helleborus, Campanula.
Spontaan uitzaaien kun je voorkomen door uitgebloeide bloemen weg te knippen voordat het zaad rijp is en uitvalt.
Scheuren: wortelkluit afsteken met scherpe spade, blad afknippen en delen uitplanten en water geven. Bijv. Miscanthus, Hemerocallis, Helianthus Lemon Queen, Hosta, Sedum, Geranium Rozanne, Bergenia.
(Wortel)uitlopers uitplanten van bodembedekkende vaste planten, zoals Vinca minor, Waldsteinia ternata, Ajuga, Lamiastrum, Lamium, kruipende smeerwortel, Lelietje der dalen, Pachysandra terminalis, Geranium macrorhizum.

Halfheesters: maken onderin hout en zijn bovenin kruidachtig. Bijvoorbeeld lavendel, salie (*S. Purpurascens*, *S. Berggarten*), rozemarijn, tijm, *Perovskia*, citroenverbena. Houden meestal van zon, kalk + droge standplek. Vermeerderen via stek: Knip een jonge niet bloeiende scheut af ± 10 cm lang. Knip de top en onderste bladeren eraf. Zet de stek direct in een emmer water. Plant de stekken uit in een geul of pot (aan de rand), 1/3^e deel in losse grond, in halfschaduw. Direct en regelmatig watergeven.

Lavendel loopt niet uit op het oude hout, dus altijd 'in het groen' snoeien, in de lente. Houtig geworden lavendel kun je afleggen, aanaarden of een etage dieper planten, zodat ie stekken maakt aan de plant.

Heesters: houtige gewassen die geneigd zijn om met meerdere stammen uit de grond te groeien. Stekken maken van stevige niet-bloeiende en niet te oude tak: weigela, liguster, *Caryopteris*, *Spiraea*, rozen, *Buddleja*, *Cornus*, *Hortensia*, *Syringa microphylla*. Stek (25 cm) een derde tot half in de grond (of pot of 'rol') zetten, in de halfschaduw. Stek op water: wilg, *hortensia*, *Buddleja*, *Forsythia*.

Heesters en klimplanten kun je ook stekken dmv afleggen: buig een tak door tot aan de grond, aarde erop, en zet de tak vast met een pin of steen. Somige heesters kun je goed scheuren: *Cornus* met rode of gele takken, *Hortensia*, *Skimmia*.

Marcotteren: stek aan de plant maken door insnede tak, omwikkelen met mos + zakje aarde. Bijv. bij vijgen.

Sommige heesters maken spontaan worteluitlopers, bijv. *Syringa vulgaris*, *Kerria japonica*, *Hydrangea Annabelle*, framboos. Wil je die worteluitloop juist voorkomen, snoei die dan nooit in de lente weg, maar pas na de langste dag als de groeikracht van de natuur getemperd is. Idem met uitlopers wilde onderstam van bijv. rozen.

Een aantal heesters zaaien spontaan uit, zoals *Hibiscus*, *Hypericum*, *Liguster*.

Bomen: houtige gewassen die geneigd zijn om met één stam uit de grond te komen.

Bomen worden via zaad vermeerderd. Bijv. Gouden regen, berk, es, esdoorn, meidoorn, *Amelanchier*, lijsterbes, vlier, *Cornus mas*, *taxus*.

Fruitbomen (en rozen) zijn vaak geënt: bovenstam groeit op een onderstam.

Advies: bomen kopen, want het duurt jaren voordat je een beetje boom hebt.

Oculeren = knop-ent in een onderstam plaatsen. Specialistisch werk.

Waterplanten: groeien snel vanaf de late lente als het water wat is opgewarmd. Streef naar diversiteit aan waterplanten in sloot of vijver die diep genoeg is (90 cm). Te ondiep water warmt te snel op en geeft overbegroeiing van waterpest en kroos = mindere waterkwaliteit.

Bollen en knollen: voorjaarsbloeiers met sier- en natuurwaarde (nectar voor bijen en hommels). Bol groeit als een ui met één groeipunt, bijv. tulp, sneeuwkllokje. Deze vermeerderen via de bij-bollen. Of plukken sneeuwkllokjes uitplanten na de bloei.

Knol groeit als een aardappel met meerdere groeipunten, bijv. *crocus*, winterakoniet,

Corydalis solida, narcis. Niet-bloeiende narcis staat vaak te droog of is te ondiep geplant.

Dahlia = zomerbloeiend knolgewas. Uitgraven voor de winter en koel/donker bewaren.

Na de winter delen en oppotten en als de plant 25 cm is uitplanten in de tuin.